



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vita Reverendi Patris Vincentii Carafæ, Septimi Societatis Jesu Generalis

Bartoli, Daniello

Leodii, 1655

Cap. IX. Suavitas ejus regiminis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42928

largus imber adigebat: ad primum item nolæ examen conscientiaë sonantis pulsum vel maximi ponderis interrumpere consultationes: non caperet ullum ab immensis negotiis levamen: at lætitiã ex abjectione ad vilissima miserorum ministeria, mœroremq; ex honore: denique cùm impleret omnia, quæ S. P. N. Constitutiones exigunt. Hæc, inquam, omnia disciplina virtutisq; tuenda augendaq; maxima ex omnibus præsidia erant. Constat enim leges, apud ingenuos non tam pœnis, quàm majorum exemplis sanciri.

 C A P U T I X.

Suavitas ejus regiminis.

V Irum quidem, ut vidimus, patremque se gerebat Vincentius in Sociorum familiã gubernanda: at etiam matrem. Eoque hanc propensius, quòd suavitas illi ingenita, severitas præter indolem erat. Experti in illo matrem ægri imprimis, quos utique *oculi sui pupillam* vocare consueverat: manifesto indicio eos

Eum
matrem
exoritur
ægroti.

eos illi in oculis, ac maximè cordi esse. Id quod litteris ad Societatis Præpositos datis, sanè efficacibus ac luculentis, testatum esse voluit: & aliis ad quemdam Provinciæ Neapolitanæ clarum meritis Sacerdotem, fractâ jam senio laboribusque valetudine. Cùm ejus scriba ita Vincentii mentem exposuisset, *Valetudo tua, mi Pater, æquè ac mea ipsius cura mihi est*, expunxit Vincentius, *æquè*, substituitque, *plusquam mea*. Sed & aliàs volenti nolentive id ipsum expressere lachrimæ: namque de illorum curâ, sub vitæ finem cum uno è Patribus Assistentibus agens, erumpentibus illis ex intimo miserationis sensu, sermonem abrumpere coactus est. Verùm his omnibus certiora luculentioraque facta. Quotiescumque igitur aliquis ex morbo gravi decumbebat, nulla nox abibat, etiam per hyemis acerbicatem, quin lecto ipse surgeret, ægrumque adiens rogaret morbi statum, & si res ferret, piè solaretur. & contigit ut bimestri spatio, dum scilicet duravit morbus, singulis omnino noctibus quemdam è nostris hecticâ laborantem inviserit. Aliàs item non exiguo tempore alium

K . sanguinem

fanguinem spuerere solitum, ut ortam inde
fitim frigidâ illi porrectâ levaret. Quæ
charitatis officia, ne ceteris dormienti-
bus importuna forent, gradu suspenso
sine strepitu, sumptisque in manus cre-
pidis obibat. Quod si de vita ægri con-
clamatum esset, ut animo potius quàm
corpori medendum videretur, noctem
integram illi addictam, vel solando bre-
vibus ac succo plenis ex Sacro Instrumen-
to sententiis identidem iteratis (quas vo-
cis pietatem spirantis dulcedine velut
condiebat) vel genibus in angulo valetu-
dinarii positis, donec æger animam ex-
halasset, Deum illi propitiando traduce-
bat. Frequenter adibat quos tabida fe-
bris aut hectica, aliùsve diuturnior mor-
bus lentè exederet: quorum copia Nea-
poli vix umquam deest, quippè ob cæli
aptam hujusmodi ægris temperiem. Ne-
que illum vel distantia valetudinarii à
suo conclavi, neque sua infirmitas retar-
dabant. Erant porrò illius aditus non
modò humanitatis ac solatii pleni (nam
vel ejus aspectus ægrotantes exhilarabat)
sed etiam religiosè munifici. Nam vale-
tudinarii curatorem nummis instruens,
monebat

monebat ut usque ad delicias ægrotantium iis uteretur, non tantum ad res necessarias. Quamquam delicias pro necessariis habere videbatur, qui eas infirmis deberi dictitabat. Quare minimè mirum, si necessaria ægrotis diligentissimè procuraret. Ita quæcumque mandasset medicus, indicta hora sine cunctatione perfici curabat; in quò ipso si quid à fratribus valetudinarii ministris peccatum erat, vel negligentia, vel oblivione, injunctis pœnis memores officii reddebat. Dum autem ægri vescebantur, sollicitè observabat ex abdito, quarum escarum gustu caperentur. sin autem omnes desiperent, suspirare ex intimis medullis audiebatur. teneram matrem dixisses.

Neque tamen ejus charitas prudentiæ, fortitudinisque fines excessit. Nullis unquam parentum precibus abs eo impetratum, ut liberos ægros, præsertim juniores, è Societatis domiciliis in suas ædes villasve ducerent: utcumque spes affulgeret salubritate natalis soli istic sanandos. Cujus consilii ratio ex eventu infelici nimis patuit. Languebat hecticâ febrè

Prudenti tamè charitate

adolescens è nostris eximiæ expectationis. Curationis spes non minima ex temperie natalis soli (nempe recenti adhuc morbo) parentes urgebat, & hi Rectorem, ut filius in domum paternam mitteretur. Neque Rector ab eo consilio abhorrebat, spectatâ juvenis virtute. At tamen Vincentium consulere placuit. Dissuasit hic: nec enim si eò iret, ad Societatem rediturum. Sed cum extra illam aleam juvenis probitas esse videretur, & insuper parentes filii missionem importunius flagitarent, eam tandem Rector concessit. Verum seu ex oraculo, seu ex judicii perspicacitate Vincentius infaustum eventum præceperat, hic sanè fidem illi, at seriùs, contra alios secus arbitrantibus non levem verecundiam fecit. Cum enim aliquamdiu apud parentes commoratus esset, liberioris illius vitæ dulcedine captus, remedium corporis in animi perniciem vertit. Tot enim litteris, tot causis fictis, pro sua è Societate dimissione apud Præsides institit, ut sæculo reddendus fuerit, cui tam tenaciter adhæserat. Adeo certum est Religiosorum accessus ad parentes religionis exilia

guebat, iisdem balneis curandi, hanc gratiam flagitavit Vincentium, tunc utriusque Rectorem, ut Patrem ad balnea comitari sibi liceret: & se enim ex iis sperare ægritudinis suæ curationem, & Patri libenter impenseque famulaturum. Cui Rector, *Cùm & tu agros, ait, non est cur alteri agro famulere. Agedum quæramus ex medicis an Ischia illæ aquæ salubres tibi futura sint; tum meum erit, pro eorum sententia morbo tuo consulere.* Qui mox acciti cùm pronuntiaissent remedium illud ei præsens fore, Vincentius illum cum socio, qui ei propriè inserviret, ad balnea missum, adeo liberaliter haberi, studioseque curari voluit; ac si primis Societatis capitibus nihil cederet.

Etiã
cum
proprio
incom-
modo

Sed præcipua laus charitatis, qua de agimus, hæc fuit, quòd ut agris commo- daret, eorum incommoda, oneraque in se ipse transferebat. Novitiis præerat vir strenuus, sed viribus sensim deficientibus, habituque corporis vitiato, jam deterius in dies habebat, & fato proximus videbatur, nî malo medicina fieret. Hanc tamen ipse negligebat, ratus valetudinem sanctæ voluptati, commodisque animi, quæ

quæ ex ea occupatione non pauca capiebat, posthabendam esse. Vincentius recognitâ, (erat enim Provinciæ tunc Præpositus) cum duobus medicis tirocinium petiit, accersitoque Rectore voluit de valetudinis illius remedio deliberari. Qui cum Patrem abstinendum tantisper ab eâ animi contentione censuissent, quod hominem furtim exederet; ibique collocandum, ubi majori libertate, mensâque lautiori uteretur, Vincentius ut Rectori promptius esset medicorum iudicio acquiescere (est enim fortibus viris gravius quieti, quàm ignavis labori se dare) tironum curam, suæ Provincialis adjunxit, nihilque de hac remittens, utramque naviter egit. At Rector ille otii tantisper gustati pertæsus, atque ut cupidis laborum facile est, brevi valetudinem recuperatam sibi ipse fingens, ad labores consuetos se accinxit. Sed prohibitus à Vincentio est, etiam post preces, missusque ad mitioris cæli domicilium, non laïco tantùm adjutore, sed & Sacerdote comite, quocum familiaris jucundiusque acturum credidit. Quin & tirones identidem ad eum delegati, ut patrem filii

recrearent. Neque verò illum redire sivit, nisi elapsis aliquot istic mensibus, confirmatâ utique valetudine: quando & officio illum restituit: quo se oneraverat, Pastorem bonum lassam ovem humeris portantem imitatus, quem nec piguisset in pastione imitari, si suamet carne & sanguine reficere ægros potuisset.

Et valentes
habet liberaliter

Quocirca nec deesse poterat valentibus, sive ne ægrotarent, sive ne incommodè haberent. Itaque sedulò prospiciebat necessitudinibus tum communibus omnium, tum privatim singulorû. Numquam passus est, ut à parentibus, aut amicis quisquam necessaria peteret. Hæc ipse procurabat copiosè, tantâque animi propensione & gaudio, ut quæ aliis dabat, dixisses accipere. Quod si, quibus mandaverat, parsimoniâ vel inertia, nostrorum necessitates negligere animadverteret, non impunè abire sinebat. Si monitis ac pœnis parum emendarentur, officio amovebat. Quo die inserviebat mensæ, adeo præter modum consuetum portiones singulorum, priusquam deferreret, augeri curabat, ut nihil illis reliquum fieret, qui secundæ accumberent. Quare
coqui

coqui destinatis ejus ministerio diebus, multò plus edulii, quàm aliis, parabant. Atque ideo (ut sunt varia in omni cœtu ingenia) non deerant, qui nimix profusionis eum accusarent. Etenim accuratius illi explorandum, an vera necessitas, an ficta ab amore sui supervacaneo, id augmenti exigeret. Huic enim mori proum esse delicatum palati fastidium, aut gulam necessitatem interpretari. Sed fac non nisi necessaria exigi, tamen iis subinde in conventu, exempli aut offensionis aliorum causâ, parcè utendum. Sed alieni pectoris angustix, vocesque queritantium, largissimum Vincentii animum restringere non poterant. Enimverò hac in re Rectorem decipi (si quidem fraus irrepere potest) intereaque se fraudis inscium simulare, si paternum pectus gerat, jucundum accidere debere: sic enim certum fore, eum qui falsâ necessitatis opinione aliquid esculenti ab eo petit, verâ facilius petiturum: quàm facilitatem ei, qui se patrem meminerit, inferioresque filios, quouis pretio redimendam esse. Quod si fortè cuiquam necessaria negentur, indignationi & queri-

monia maximum, amoris ac fiducia in Moderatores locum in ejus animo nullum omnino fore. In hanc ille sententiam. Et profecto calices si opus fuisset, fregisset, ut pecuniâ inde conflata Nostrorum necessitatibus prospiceret. Atque id ex mente S. Ignatii Rectoribus suadebat. Et verò conquisitam in paupere collegio pecuniam, ad sacrum aliquod altaris vas emendum, ipse unius è Nostris curationi addixit. quippe fat gnarus viva Divinitatis vasa inanimis longè antecellere.

Se neglecto

Porro cùm hyems ingrueret, ipsemet per sese sedulò inquirebat, an quisque pro tempestate ac loco à vestibus satis contra frigus munitus esset. Cumque suæ ad eum deferrentur, sciscitabatur, an reliquis foret provisum: si vel unus restaret, sibi postponi non sinebat: indignum ratus, Rectorem iis instructum esse, quibus subjecti carerent: raro nimirum judicio, haud minus quàm rarâ charitate. Quæ adeo illi cordi fuit, ut dum alicui commodè vestes deerant, suas ipse mitteret. Unde non rarò accidit, idque ex illius voto, ut nullæ ipsi nisi veteres, detrita

detritæ & segmentis reconcinnatæ superarent, quas ne infimo quidem domesticorum tribuiffes. Numquam vero acquievit, ut novæ in ipsius usum emerentur. Ita qui cæteris munificus, propè suprâ modum religiosæ paupertatis, sibi ipsi erat parcissimus. Cuidam è Patribus datum erat panni fragmentum, interulæ conficiendæ sat amplum. Is illud Vincentio, utpote Rectori, & tamen malè tectorigentiq̃ue, offerens, flagitavit, ut admitteret. At ipse laudatâ offerentis benevolentiam, gratisq̃ue ex animo actis, *Amabo, inquit, mi Pater, quare quis domi eo maximè omnium indigeat; nec dubita, donato illi panno perinde lætabor atque accepto.*

Quare non mirum, si parcos, parùmque suis benevolos Præsides ferre non posset. Itaque si in lustrandis Collegiis aliquem ex iis comperiret, non efferebat pedem è loco, ubi parsimoniâ peccatum erat, quin eum liberalitate religiosa correxisset. Ita si quis eorum commodum amictum subjectis negaret, priusquam Collegio discederet, accersito domum nostram lanaris texti propolâ, eoque ad
domesti-

Infer-
sus iis
Rectori-
bus,
qui ali-
os ne-
gligunt,
vel par-
simo-
nia, vel
nimio
sui a-
more

domesticorum omnium vestes, pro cuiusque necessitate, ac religiosæ paupertatis ratione coëmpto, omnibus fieri satis curabat. Tum tradita Rectori pretii parte, ut totum brevi persolveret, monebat, ut ex inde plus in Deum fiduciæ, atque in suos charitatis conciperet. Quondam evênit, ut nescio quis è Præsidibus tam insanè sui amans esset (avertat Deus pestem hanc à suâ Societate) ut neglectis, in attrita veste, parùmque ad frigus arandum aptâ, inferioribus, quos ut fratres, quippe Patre ac Matre iisdem genitos haberi oportebat, ipse non commo- rantùm, sed & superfluo amictu oneratus incederet. Non tulit illiberalitatem Vincentius: nec mora superfluis ei detractis alios induit, censuitque qui præesset, indignum: nec enim Rectoris, id est, Patris munus ac nomen mereri, cui viscera non sunt paterna: veriùs monstrum esse Præsidis Religiosi, qui filios algere & incommodè habere sustinet, cùm ipse habet commodissimè: enimverò verum Patrem immemorem sui, memorem esse filiorum, se negligere, suis quæcunque potest, commoda procurare. Et hunc demum

demum esse debere Præfecturæ religiosæ
quæstum, compluribus benefaciendi op-
portunitatem. Cujusmodi beneficen-
tiam etiam erga non subjectos exerceri
optabat: quòd & hi fratres essent, ejus-
demque patris ac matris filii, quos inter
nullum discrimen intercedere debeat.
Concionator quidam dum Neapoli in
Siciliam triremi melitensi vehitur, hac
ad scopulos allisâ, scripta sua vix ipse
salvus amiserat. Vincentius jam recens
Generalis, casum ut audiit, commisera-
tione medullitùs tactus, hominem per
litteras consolatus est, oblato, quodvis
eligeret, ad cudendas conciones novas,
domicilio: & quamquam non ambigeret
de Præsidium Neapolitanorum charitate,
tamen eum illis singulariter commenda-
tum, jussit omnibus abundè instrui, quæ
vel ad reparandas vires, vel ad alia opus
illi forent.

Quin & cæteris rebus de suis benè me-
reri studebat optimus Pater. Ita dum
aliquò faciendum iter, dum libri spiritua-
les typis in lucem edendi, aut in usus
publicos transcribendi, dum parentes
sibi subjectorum inopia laborabant, seu
quam

Etiã
solatia
suis
procu-
rat

quam nascendi conditio, seu quam fortunæ iniquitas attulerat, effundebat sese, non sua tantum, ut omnibus fieret satis; idque ultro, nec rogatus: satis rogari existimans, quæ charitas postularet. Quod si quandoque petita concedere non poterat, aliter, ut erat integrum, negata supplebat. Magister quidam cupiebat secum libros efferre aliquos è cubiculo, unde migrabat, Vincentius quod ei acquiescere nequiret, lege id nostrâ vetante, confestim ejusdem generis libros eidem providit, simul commodo illius studens, simul religiosæ disciplinæ. Nonnumquam dulciaria cellis injiciebat, partim eorum quos ætas tenerior, partim quos continui labores aliqua refocillatione, ac lenimento donandos suadent. Qui hisce ex improviseo repertis, etsi minimè desiderarent, tamen optimi parentis caritate factum gaudebant, ut parentum curas & solatia desiderare non possent, Vincentio uno patrem ac matrem supplente, quantum religiosa paupertas sinebat. Ad hæc si quis amicorum, eorum præsertim qui in Indiis habebant (qui quidem multi) munusculum aliquod exquisitum ei misisset,

fisset,

fisset, nec temporis punctum, ut ita dicam, hærebat in ipsius manibus; at illicò aliis, quibus usui esse poterat, impertiebatur: urgeri ad dandum dixisses seu studio paupertatis observandæ, seu imperio fraternæ caritatis.

Atque hæctenus de corporum cura; Et animos leniter curat.
 nunc de animorum. videamus igitur porrò, quas sibi leges animis ritè ac suaviter regendis præscripserit. Ægrè primùm delatores illos audiebat, qui seu indolis bonitate, seu naturæ pigritiâ quieti quòd sint, paucarumque adeo noxarum, alienas naturæ potiùs quàm voluntatis vitio admissas, non correctionis studio, sed correptionis avidè deferunt. Angustos enim ac infirmos animos, ex paleis trabes, & lusciosos oculos ex umbris montes facilè sibi fingere. Quare quò magis alienas culpas accusando exaggerabant, eò fidem illorum magis habebat suspectam. Nec umquam delationi sic unam aurem adhibuit, quin alteram & quidem illibatam servaret defensionis: nec inuri sibi sinistram de aliquo opinionem sivit; etiam ab iis quos regiminis habebat administratos, nisi factum evidens & omnino extra
 contro-

controversiam foret. Hinc nemini suspectus, omnibus expositum tutumque per-
fugium erat. Quare illo gubernante pro-
cul erat illa tinea Religiosæ familiæ, diffi-
dencia inter Præsides ac subjectos mutua,
procul horum desperatio, quæ, quod illa
lente & clanculum exederit, uno impe-
tu quassat ac diffringit. Numquam ad ar-
guendum quempiam accedebat, nisi se-
cum reputasset, qua ratione correctio
utilis reo, ac minimè molesta accideret:
similis nimirum chirurgo filii vulneribus
sic medenti, ut minimum dolorem exci-
tet. Nèc enim vultum torvum atque im-
mitem induebat, aut verba devolvebat
cum strepitu atque impetu parum paca-
tæ mentis indice: sed si aliqua se offer-
ret vel Christi, vel Sancti alicujus senten-
tia, hac ad monendum leniter utebatur,
ut admonitio velut ab illis, non à Vin-
centio profecta, tamquam pluvia ex al-
to, leniùs altiùsque animo influeret. Op-
portuna quoque ac mollia arguendi tem-
pora captabat, prudens correptionem
medicamento esse similem, quod quidem
in tempore haustum sanat, aliàs necat,
aut graviter lædit. Quocirca non raro
eam

eam differebat, dum reus bellè atque hilariter se haberet, ut objurgatio molliùs caderet; aut in tempus exercitiorum spiritualium, vel præparationis ad vota ritè instauranda, quo tempore inquirit quisque ex instituto nostro in animæ suæ nævos; & ipse insinuato de rebus piis sermone, quasi aliud agens, quàm destinarat, placidè tangebatur plagam, & occulto quidem, sed profundo ictu pus omne eliciebat. Quondam concionatorem audit, haud scio cujus Ordinis, parum congruis Religioso gestibus, & ad ostentationem potiùs quàm ad sacros motus composita oratione differentem. Ex candescebant inter se eà finitâ Vincentii comites: at ipse, *Ite nunc, ait, quærite vobis Rectores, cum tam difficilis sit, attamen necessaria, si officio fungi velint, subiectorum correctio. Nam vel eiusmodi orationis vanitas, sanè intolerabilis, toleranda esset; vel si emendare est animus, iubendus est hic talis vitæ concionisve modum mutare: quod citra eius perturbationem quâ fieri possit?* Ex quibus planum est placidas delictorum correctiones illi placuisse. Itaque, quod verbis poterat, non pœnis

L efficien-

efficiendum censebat, nisi si noxæ publicæ, exempli ac disciplinæ gratiâ castigandæ forent. Sic bonus Pastor, authore Gregorio, ut plurimum voce ac fistulâ, quandoque pedo regit oves. Quin & quempiam castigaturus, sedulò curabat, ut culpa in aperto esset, ne qua negandi querendive ansa restaret, & acerbitatem pœnæ, prompto intimi amoris sensu mitigabat, Samaritani exemplo, oleum vino in plagâ curandâ miscentis. Narrat ex Adjutoribus rei familiaris quidam, accitum se aliquando ad conclave Vincentii; cumque venisset, orantem ad pulpitem offendisse. Tum se ab eo jussum tantisper confidere, dum scilicet illius animum, ut correctionem utiliter exciperet, precando parasset. Demum oratione desitâ, conversum optimum Patrem ad sermonem de noxâ ab ipso admisâ: tantâque illum animi ac rationum vi aggressum esse, ac impulisse ad subeundum quidquid pœnæ imponeretur, ut quamvis maximè vellet noxæ fucum prætexere, timore pœnæ, tamen nullatenus posset: atque ita verecundiæ suæ atque infantia iratum ad cellam revertisse.

Si

Si quem alicujus delicti sibi conscium videret poenæ se humiliter submittere, sic afficiebatur animo, ut irrogare vix posset. Solâ necessitate ad hoc adigebatur. Ita coactus aliquando quemdam publicè punire, ob verba stomachi & indignationis plena, quæ commoto publicè exciderant, cùm eum culpam agnoscere ac plangere, paratumque ad quamlibet poenam advertisset, dicebat se illius submissione quodammodo dolere. Enimvero illinc adigi ad publicam poenam publicæ noxæ irrogandam: hinc autem ad miserationem ac veniam. Addebat sua Præpositi non minus interesse, rei lenitatem in ferenda poena remunerari, quàm delictum castigare: quod hoc errati potius quàm voluntatis esset, illa contra mentis optimæ. Et contigit, ut cùm quispiam poenam sibi ejus jussu irrogatam haud gravatè tulisset, ejusdem benignitate altiùs proveheretur, quàm aliàs fuisset subvectus; ut felicem culpam dicere liceret, quam sequeretur poenæ patientia. Illud etiam sua illi benignitas præscripserat, ut minorem culpa poenam injungeret, quò benevolentiam poenæ im-

Cum
sensu
beni-
gnitatis

mixtâ etiam puniendo fontes sibi devinciret. Ita vitabat etiam eorum parum æquam opinionem, dum quisque culpam elevat, pœnam exaggerat, peccare facilis, difficilis puniri. Denique RR. PP. Assistentes, ut ex iis ipsis audiui, suspiciebant in Sancto Generali nostro tantam animi fortitudinem in sancienda fontium pœnis disciplinâ religiosâ, quantam superiori capite exposuimus, cum hac qua de agimus, summa benignitate conjunctam, quasi illorum pœnam ipse ferret, neque posset totam imponere.

Subje-
ctorum
injuris
nihil
obstan-
tibus

Subjicio postremam illius benignitatis laudem, quod hæc ipsa nec contemptu, nec alia offensâ languesceret. Quin & illis magis accenderetur ad benè de iis, qui offendebant, merendum. Acceperat à quopiam è Nostris litteras perturbati animi indignationem, aliaque omnia, quàm quæ subjectos decent, spirantes. Provincialis, qui Vincentio tum à litteris erat, dum epistolam ad fontem exarat, amicè monuit (nam à reprehensione sciebat Generalis genium abhorrere) ut videret quo illum mentis error ac conturbatio impulisset, contra quàm ratio observan-

observantiæ Præsilibus debitæ postulabat. Sed Vincentius dum eam epistolam subscribendi causa inspexit, totam induxit, novamque voluit contexi, quæ nec speciem quidem umbramve haberet aculei, quasi si reus æquum bonum cordatè scripsisset. Aliàs Rectorem aliquem admonuit, ut nonnihil de severitate remitteret; quòd inferiorum tranquillitati, ut fit, plus officeret, quàm prodesset disciplinæ. Hic, sive quòd corrigi non amant, qui soliti sunt plus æquo alios corrigere, sive ob insitam austerioris indolis propensionem, cùm admonitionem satis graviter ferret, rescripsit se muneris sui pertæsum esse. Quæ responsio ita perculit boni Patris animum, ut litteras ad eum dederit humanitatis ac submissionis plenas, quasi molestiæ ei creatæ veniam peteret. Pauco post tempore dum ad Collegium istud venisset lustrandi causâ, cognito posse se Parenti ejusdem Rectoris Neapoli in negotio non levis momenti adesse, nec rogatus, impensè se obtulit & in tempore adfuit: nec juvare destitit ante felicem illius exitum. Verùm haud scio an major ulla laus benignitatis ejus

extiterit, quàm quæ ex re subjecta efflo-
ruit. Non arridebat nonnullis ratio illius
regiminis, qui eum suo arbitratu regere,
potiusque ex voto suo, quàm ex recto ju-
dicio agere voluissent. Improbavêre illi
apud Generalem, quæ in eo damnabant.
Neque delatio Vincentium latuit: sed
neque impellere potuit ad verbum ullum
pro suæ causæ defensione scribendum:
quin potius testatiorem deinceps esse
voluit suam in accusatores benevolen-
tiam, eosque, quantum fas fuit, etiam
aliis meritis extulit, quòd sibi persuade-
ret amore recti ad id adductos. utcumque
sit, sua illos fefellerat opinio. Nihilo ta-
men minùs propterea, aut infrequentius
eos consulebat Vincentius: non servili
quidem ingenio, consiliis velut obligatus,
sed libero, ut si usus ferret, iis repudiatis
alia omnia sectaretur. Parum enim pensi
habebat, si gratiam non obtineret hu-
manam, cum unicè venaretur divinam.
Contra morem nonnullorum Præsidum,
qui serviunt ut imperent: & consiliario-
rum, qui tamquam heliotropia ad solis
sui motum circumaguntur, vera utrique
& despiciabilia gratiæ humanæ mancipia.
Cæterum

Cæterùm Vincentius adeo sibi in benignitate lenitateque regendi per omnes præfecturas constitit, ut inter paucula, quæ sumpto SS Eucharistiæ viatico voce ac viribus defectus, ex imo verba deprompsit, asseruerit sese semper conatum, quantum fas fuit, cuique satisfacere, & solatio esse. Dumque Societatis gubernacula tenuit, sæpiùs auditus est sortem suam plangere, quòd ut maximè cuperet, non liceret sibi per officii sui leges & rem Societatis publicam, omnium votis morem gerere. Nec enim umquam singulorum desideria sunt ejusmodi, ut ita singulis favere possis, quin noceas universis.

CAPUT X.

*Memorabilia quadam effecta
egregia Vincentii in subje-
ctos caritatis.*

TEmpus me deficiat, si singulatim omnia persequi velim, quæ Vincentius toties aliis cum imperio Præpositus